

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 450/2020-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 23/2020 z 28. mája 2020 a jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Malacky v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 23/2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 23/2020 z 28. mája 2020 (ďalej len „namietané uznesenie“) a jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 23/2020 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 189/2016 z 31. júla 2017 právoplatne uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa ustanovení § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a bol mu uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere siedmich rokov. Právoplatný rozsudok okresného súdu napadol sťažovateľ dovolaním, o ktorom rozhodol najvyšší súd namietaným uznesením, ktorým dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 382 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

3. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ dôvodí, že najvyšší súd, ktorý odmietol ním podané dovolanie podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku, porušil jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže dovolanie odmietol bez jeho

preskúmania, napriek tomu, že podľa vyjadrenia sťažovateľa bolo hrubým spôsobom porušované jeho právo na obhajobu, a to už od začiatku vedeného trestného stíhania orgánmi činnými v trestnom konaní a tiež v konaní pred okresným súdom. V nadväznosti na uvedené skutočnosti prezentuje sťažovateľ podrobnú argumentáciu k okolnostiam, v ktorých vidí porušenie jeho práva na obhajobu. Sťažovateľ na tomto mieste dôvodí tvrdeniami o „oneskorenom“ vznesení obvinenia, o nemožnosti vykonania konfrontácie s tromi svedkami, na základe výpovede ktorých mal byť vzatý do väzby, tvrdením, že sa okresný súd nevysporiadal s jeho návrhmi na vykonanie dôkazov a napokon tvrdením, že nemal možnosť oboznámiť sa s vydaným príkazom na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky.

4. Sťažovateľ v ďalšom bode ústavnej sťažnosti namieta postup okresného súdu, ktorým malo podľa jeho vyjadrenia dôjsť k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to vo fáze dovolacieho konania, keď okresný súd podané dovolanie predložil najvyššiemu súdu až s odstupom jeden a pol roka od jeho podania sťažovateľom. Sťažovateľ dodáva, že samotné dovolacie rozhodnutie mu bolo okresným súdom doručené 18. augusta 2020, teda po uplynutí trojročnej lehoty, v rámci ktorej bolo možné v jeho prípade dovolanie podať.

5. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 50 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením najvyššieho súdu a jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v namietanom konaní a prikázal okresnému súdu v jeho veci opätovne konať.

II.

Východiskové ústavnoprávne normy

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom a jeho závery

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie všetkých jeho označených práv namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté jeho dovolanie, a tiež porušenie jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v namietanom konaní.

11. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

12. Sťažovateľ vidí porušenie svojich označených práv garantovaných ústavou a dohovorom namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktorý sa podľa vyjadrenia sťažovateľa vôbec nevenoval dôvodom dovolania (tvrdeniam o porušení práva sťažovateľa na obhajobu), ktoré prezentoval v uplatnenom mimoriadnom opravnom prostriedku, a podané dovolanie bez preskúmania odmietol.

13. K ochrane základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorá je ústavným súdom poskytovaná v rámci konania o sťažnostiach fyzických a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy, poukazuje ústavný súd na svoju ustálenú judikatúru zakotvujúcu tieto základné postuláty:

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). [napr. III. ÚS 406/2014, III. ÚS 373/2018].

Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy (ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon), ktorú konajúci súd vyloží a aplikuje ústavne konformným spôsobom (napr. III. ÚS 406/2014, III. ÚS 373/2018).

Rámec povinností orgánov verejnej moci, proti ktorým smeruje právo na súdnu a inú právnu ochranu, upravuje čl. 2 ods. 2 ústavy, zakotvujúci princíp právneho štátu – viazanosť verejnej moci právom, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej

mediach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Každé konanie súdu, resp. iného orgánu verejnej moci, ktoré nie je v súlade so zákonom, t. j. ak orgán verejnej moci nekoná v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, protirečí príkazu ústavnej normy (napr. III. ÚS 406/2014, III. ÚS 373/2018).

14. Ústavný súd odkazuje na odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom tento náležite prezentoval relevantnú právnu úpravu, aplikovanú vo veci sťažovateľa, a to ustanovenie § 372 ods. 1 Trestného poriadku, v zmysle ktorého osoby oprávnené k podaniu dovolania (okrem ministra spravodlivosti) môžu dovolanie podať len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Najvyšší súd následne s odkazom na toto ustanovenie vysvetlil, že sťažovateľ urobil v konaní o jeho trestnej veci pred okresným súdom vyhlásenie o vine a po vyhlásení rozsudku sa vzdal práva na podanie odvolania vo svojom mene, ako aj v mene osôb uvedených v ustanovení § 308 ods. 2 Trestného poriadku, a teda podmienku uvedenú v citovanom ustanovení nespĺňa, v dôsledku čoho prichádza v jeho prípade do úvahy iba postup podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku, odmietnutie dovolania bez preskúmania veci.

15. Je zjavné a nepochybniteľné, že sťažovateľ ako dovolateľ nespĺnil podmienku uvedenú v § 372 ods. 1 Trestného poriadku (nevyužil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok, pretože sa ho vzdal). Najvyšší súd, ktorý aplikoval dotknuté ustanovenia Trestného poriadku a odmietol podané dovolanie bez preskúmania veci pre nesplnenie v zákone špecifikovanej podmienky, postupoval v plnom súlade so zákonom, tak ako mu to ukladá relevantná právna norma. Najvyšší súd, ktorý postupoval spôsobom, ktorý mu ukladá zákon, nemohol nijakým spôsobom zasiahnuť do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj do ďalších v ústavnej sťažnosti namietaných práv.

16. Ústavný súd vzhľadom na uvedené kvalifikuje sťažovateľom formulované námietky porušenia všetkých označených práv garantovaných ústavou a dohovorom namietaným uznesením najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnené.

17. Pokiaľ ide o námietku porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy, ktorú sťažovateľ formuloval vo vzťahu k postupu (súčinnostný postup – predloženie podaného dovolania a spisového materiálu dovolaciemu súdu) okresného súdu v namietanom konaní, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03, II. ÚS 245/2019).

18. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je teda požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, III. ÚS 355/2012, III. ÚS 154/2018, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 245/2019). Ústavný súd preto v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08, III. ÚS 154/2018, II. ÚS 245/2019) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje ochrana len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo.

19. Ústavný súd konštatuje, že namietané konanie – dovolacie konanie bolo v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu skončené, a to na základe vydania dovolacieho rozhodnutia – namietaného uznesenia najvyššieho súdu. Sťažovateľ, ktorý sa domáha ochrany svojho označeného práva vo vzťahu k postupu okresného súdu v namietanom konaní, sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátil v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k označenému konaniu nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel (obdobne pozri III. ÚS 154/2018, I. ÚS 390/2019). Námietku porušenia

základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v namietanom konaní tak ústavný súd kvalifikuje ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú a ďalšími sťažovateľom uplatnenými návrhmi sa už ďalej nezaoberal.

21. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu